

ΤΡΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΝΘΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΣ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ ΙΣΤΑΥΡΟΥΣΤΟΥ 1887. | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ

ΕΤΟΣ Α'. Τόμ. Β'. — ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ — Φυλ. ΚΓ'. ΑΡΙΘ 49

Ποιήσεις: Απόσπασμα ἐκ τῶν «Μνημάτων» τοῦ Φωσκόλου, κατὰ μετάφρ. Γ. Ζαλακώστα· Καυγὰς μεταξύ Ἀγαμέμνωνος καὶ Ἀχιλλεύως, ὑπὸ Α. Λαγκαράτου καὶ λ. π.—Συνέχεια τῆς ὑπὸ τῆς Δ.δος Αἰκατ. Ζάρκου μελέτης «Περὶ τῆς μιμήσεως τῆς ἀρχαίας λυρικῆς ποιήσεως παρὰ τοῖς ξένοις καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς Γάλλοις.»—Φωσκόλου Ὀρτις· συνέχεια καὶ τέλος, μετάφρασις Γ. Κ. Σφήκα.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΚ ΤΩΝ «ΜΝΗΜΑΤΩΝ» ΤΟΥ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ

Τί χρησιμεύ' εἰς τοὺς νεκροὺς σκιά κυπαρισσίνῃ;
Ὁ τάφος, ὅταν βρέχωνται τὰ κόρυ μάρμαρά του
Μὲ δάκρυα παρήγορα, μήπως αὐτὸς καλλύνη,
Μήπως πελῆ γλυκύτερον τὸν ὕπνον τοῦ θανάτου;

Θὰ πάύσῃ δι' ἐμὲ τὸ φῶς ὁ Φαῖβος ἐπιχέων
Εἰς τὰ ὄρατα τῶν φυτῶν καὶ τῶν ἐμψύχων γένη,
Καὶ ἡ χορεία τῶν Ὁρῶν δὲν θέλει διαβαῖνῃ
Πλήρης ἐλπίδων μελλουσῶν ἐνώπιόν μου πλέων.

Καὶ δὲν θ' ἀκούω τὴν μολπὴν τῶν λυπηρῶν σου στίχων,
Καὶ θὰ ἀβεσθῆ διὰ παντὸς εἰς τύττην τὴν καρδίαν
Τῆς Μούσης καὶ τοῦ ἔρωτος τὸ πνεῦμα, ὅπερ εἶχον
Ὡς μόνην τῆς πλανήτιδος ζωῆς παρηγορίαν.

Ἐν κόρον τότε μάρμαρον... ὦ, φίλε, τί ἀξίζει
Ἐν μάρμαρον τὰ κρυερά ὅσα μ' ἀμαρτύνον
Ἀπὸ τὴν ἀμετρον πληθὺν ὀστέων ἀνθρωπίνων,
Ὅσα κ' εἰς γῆν κ' εἰς θάλασσαν ὁ θάνατος σκορπίζει;

Αἶ, Πινδεμόντη! κ' ἡ ἐλπίς, πεσῶν θεῶν ὑστάτη,
Φεύγει τοὺς τάφους καὶ αὐτὴ καὶ πεπρωμένη λήθη
Ὡς κτῆμά της τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου δρᾷττει
Καὶ τὰ ἐγκρύπτ' εἰς ζοφερὰ νυκτὸς μελαίνης στήθη.

Καὶ δύνამις τις ἐνεργὸς ἐν ἰσχυρᾷ κινήσει,
Τὸ πᾶν ἐδῶ καταπονᾷ καὶ ἄνθρωπον καὶ μνῆμα
Καὶ πεδιδάδα καὶ βουνὸν καὶ οὐρανὸν καὶ κύμα
Ὁ γέρον Χρόνος μ' ἄλλην του χροῖαν περιτυλίσσει.

Πλὴν πρὸ τοῦ χρόνου διατί φθονεῖ τὰ ὄνειρά του,
Ὡ, διατί ὁ ἄνθρωπος τὴν πλάνην του σκεδάζει,
Τὴν πλάνην, ἣτις κ' εἰς αὐτοὺς τοὺς κόλπους τοῦ θανάτου
Μετέωρον εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς λήθης τὸν βαστάζει;

Τάχα δὲν ζῆ καὶ ὑπὸ γῆν ὁπότεν σιωπήσῃ,
Ὅποτεν παύσῃ δι' αὐτὸν τὸ μέλος τῆς ἡμέρας,
Ἄν ἐπιζῆσ' ἢ μνήμη του εἰς τῆς ζωῆς τὸ πέρασ;
Καὶ εἰς τὸν νοῦν τῶν φίλων του τὸ μέλος ἀναζήσῃ;

Ὡ, δῶρον εἶναι τ' οὐρανοῦ ὁ πόνος τῶν θανόντων,
Ὅστις ὡς μύρον εὐσεβὲς ἐν τῇ ψυχῇ μας καίει·
Αὐτὸς συνδέει τοὺς νεκροὺς μετὰ τῶν ἐπιζώντων,
Αὐτὸς τοὺς ἐπιζήσαντας μὲ τοὺς νεκροὺς συνδέει.

Πλὴν τότε μόνον, ὅταν γῆ πατρῶα τοὺς σκεπάζῃ
Καὶ λίθος, μνῆμα σεβασμοῦ, φυλάττῃ τ' ὄνομά των
Καὶ ἄνθη δένδρων σκιερῶν εὐφραίνουσι τὰ ὄστια των,
Ὅπου τοῦ ὄχλου βέβηλος ὁ ποῦς δὲν πλησιάζει.

Ὅστις ἀγάπην ἐκ τῆς γῆς ἀποδημῶν ἀφίνει
Μόνον τῆς κάλπης τὴν χαρὰν ἐκεῖνος ἀπολαύει·
Ἄλλως, ἐν ἄδου τὰ πικρὰ παραπονὰ του χύνει,
Ἡ τοῦ Θεοῦ τὸ κράσπεδον ψυχῇ ὀλβία ψαύει.

Ἄλλ' ἐν ἀκάνθαις κ' ἔρημα ἀφίνει τὰ ὄστια του
Ὅπου ἢ φίλη κλαίουσα τὰ στήθη τῆς δὲν κρούει,
οὐδ' ὀδοιπόρος τις ἐκεῖ τὴν στοναχὴν ἀκούει,
Ἡν χύν' ἢ φύσις ἀπ' αὐτὴν τὴν κοίτην τοῦ θανάτου.

ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Εἰς τὴ γ ρ ἰ λ 2 α προχρῆς προβαλμένη
Τῆς καρδιάς μου ἢ κ ρ υ φ ἢ λατρευμένη,
Ὡς ἑρνούσα—χώρας νὰ κυττάζω!—
Σὲ μιά φίλη τις ποῦχε ἀφορμῇ:
Ἡ ἐργάζομαι, εἶπε, ἢ διαβάζω
Ὡς ποῦ νάλλῃ τοῦ ὑπνοῦ ἢ στιγμῇ.»

Δυστυχιά μου! ὡς νάλες ἔς ἐμένα:
•Τί ἑρνούσῃ τὸν καιρὸ ἔς τὰ χαμένα;»
Ἄχ, τὸ ξέρω, τὸ βλέπω, μικρῇ μου,
Τὸ χαμό μου ἔς Ἐσὲ κυνηγῶ,
Ἄλλὰ δός μου τὸ νοῦ, τὴν ψυχῇ μου,
Κι' ὅπως κάνεις θὰ κάνω κ' ἐγώ.

ΚΑΥΤΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΓΑΜΕΜΝΩΝΟΣ ΚΑΙ ΑΧΙΛΛΕΩΣ

ΥΠΟ ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ.

Ἔτσι τοὺς εἶπε ὁ Κάλχας ποῦ τὸν εἶχανε
Μάντητους, καὶ αὐλικὸν ὄνειροκρίτη.
Μὰ τότες ἐσηκώθη κ' ὁ Ἀγχιμέμνωνας
Ὅπου τοῦ ἐξοινογράφηκε τὸ μάντεμα,
Καὶ τὸν ἐστραβοκύτταξε καὶ τοῦπε.

Μάντη κακὲ, ποῦ ὄλο κακὰ σκαφιζέσαι!
Ποτέ καλὸ δὲ βγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα σου!
Καὶ ὡς καὶ τώρα μᾶς λὲς πῶς ἐξαίτιας μου
Μᾶς ὀργιάθη κ' ὁ Ἀπόλλωνας, ποῦ ἀρνήθηκα
Νὰ δώσω τῇ Χρυσίδα τοῦ Πατέρατος.
Δὲν τὴν ἔδωσα, ναί, καὶ τὴν προτίμησα
Ἀπὸ τὴν Κλυταίμνηστρα τὴν γυναῖκα μου,
Γιατί σέρνει μακρύτερο τὸ στράσινο,
Χωρὶς βούρκους πολλοὺς καὶ πολλὰ τσάχαλα.
Γιατί ἔχει μαλιὰ τόσα στὸ κεράκι τῆς
Καὶ δικάτης, καὶ ζένα πολυμάζοχτα.
Κι' ὡς καὶ τὴν τρίτσα τὴ φορεῖ στὴ μύτη της
Κι' ὄχι, σὰν παλαιούθη, στὸ κεφάλι της.
Ἐτοῦτες εἶναι χάρες ἀξετίμητες!....

Κι' ὅμως ἄς πᾶνε. Ἐγὼ τὰ ξεγεννιάζομαι
Ὅλα τούτα τὰ θέλητρα τῆς ἐντέλειας,
Γιὰ νὰ γέν' ἡ εὐχαρίστηση τοῦ Ἀπόλλωνος,
Καὶ νὰ πάψῃ ἀπὸ μᾶς τὴν βέλητου.
Μὰ ἔτσι κηρύλας ἐσεῖς τὸ γλιγορότερο
Νὰ μοῦ ἐτοιμάσετε ἄλλα ἀνιαζία λάφυρα,
Γιὰ νὰ μὴν εἶμ' ἐγὼ μόνος ἀθράβετος·
Ἐγὼ, ποῦμαι καλῆτερος ἀπ' ὄλους σας.

Καὶ τ' ἀποκρίθη κ' ὁ Ἀχιλλέας μὲ πείσμα·
Σερέτη Ἀτρεΐδη, τακουνά, τσιφούτη!....
Ποῦ νὰ ὑρῶμε ἄλλα λάφυρα καινέρια,
Τώρα ποῦ ἐμοιραστήκανε τὰ πρῶτα;
Κ' ἤθελε σὺ φατῆ καλὰ κιομένο
Νὰν τὰ βαλλῶμε ξάναρχα ὄλα κάτου,
Γιὰ νὰ βῆγῃ πάλι μερτικὸ γιὰ ἴενα;
Αἶ, φέρ' τὴν τώρα, δώσ' τὴν τῇ Χρυσίδα·
Κι' ἂν κάμῃ ὁ Θεὸς καὶ πᾶρουμε τὴν Πόλην,
Σοῦ δίνουμε τρεῖς, τεσσαρες, γιὰ δαχτύη.

Μὰ ἐκεῖνος παρόμοια θυμωμένος,
Βρομόπαιδο, τοῦ λέει, γλυδοχίλια.

Τίνος τὰ λῆς εὐκείᾳ τὰ παιδιάρλογα;
 Νὰ δώσω ἐτούτη πῶχω μέσ' στὸ χέρι
 Καὶ νὰ προσμένω νὰ μοῦ δώσετε ἄλλες!...
 Ὡμορφα μὰ τὸ Θεῖο τὴν ἐστοχάζητες.
 Ἐσὺ καλὰ ζεστός μέσ' στὸ κρεββάτισου
 Μὲ τὴν ἀγαπητὴ συντρόφισσάσου,
 Κ' ἐγὼ νὰ ξεπαγιάζω στὸ δικό μου,
 Ἄγρυπνος, ἔρμος, νὰ μετρώ τὰ τρέβα!...
 Καὶ πάλαι ἂν ἔτσι θέλῃ ἡ τύχη, ἄς ἦναι·
 Ἐγὼ τὴ δίνω μὰ ἔρχομαι καὶ πέρνω
 Ἡ τὴ δική σου κόρη τὴ Βρυσίδα,
 Ἡ ἄλλου κανενὸς ὄτινος θέλω,
 Καὶ δὲ μὲ γνοιάζει ἐμένανε ἄ χολιάσετε.
 Μὰ τοῦτα, κί ἄλλα, ἐπειτα τὰ λέμε.
 Τώρα ριζ'τε στὴ θάλασσα τὴ θάρια,
 Καὶ βάλ'τε κουπολάτες διαλεμένους,
 Καὶ τήνε δίνω, ἄς ἦναι, τὴ Βρυσίδα.
 Καὶ νὰν τὴ συντροφέψουνε καὶ δύο
 Γομπαλέι, θρησκόμορφοι γερόντοι,
 Ὁ παπᾶ—Ροκαγγῆς κί ὁ Θεωδράκης,
 Νὰν τήνε πάνε γέμου καταβόδιο.
 Μὰ τότες κί ὁ Ἀχιλέας τὸν ἀρκινάει·
 Μασκαρὰ, πρωτοκλέφτη, γέ τοῦ Ἀτρέα,
 Γγεζουίτη, ἀναμάρτητε, ρεντίκολε,
 Πῶς κανεὶς ἀπὸ μᾶς νὰ σὲ στιμάρη,
 Ἄφου ἀνθρωπιὰ δὲν ἔχεις λιματίδα;
 Μήπως ἐγὼ ἦρτα, βρέ, μέσ' στὴν Τρωάδα
 Ἄπὸ ἔχθριτα δίκημου γιὰ τοῦ Τούρκου;
 Ἐμὲ, καὶ τί μὲ κάμαν' οἱ Τρωαδίτες;
 Τίποτις μὰ τὸ ναί· μὰ ἦρτα γιὰ σένα,
 Σγουῦρδε, σερέτη, ἀλείτουρε, μασόνο,
 Καὶ γιὰ τὸν κερατὰ τὸν ἀδερφόσου.
 Ἐτοῦτα δὲν τὰ θάνεις εἰς τὸ νοῦσου·
 Μόνε μοῦ λῆς πῶς θάρτης; νὰ μοῦ πάρης
 Καὶ τὴ μπουκιὰ μου μέσ' ἀπὸ τὸ στόμα!
 Κάθε ποῦ ἐμεῖς μοιραζομε τὰ λάφυρα
 Ἐσὺ ἔχεις τὸ σωρὸ τὸν πλέα μεγάλο,
 Καὶ τὰ πουλιὸ καλῆτερα κομμάτια.
 Κ' ἐγὼ π' ὄλον τὸ μόχθο τοῦ πολέμου,
 Κί ὄλα τ' ἀνδραγαθήματα τὰ τόσα,
 Τὰ κάνουνε τὰ χέρια τὰ δικάμου,
 Λαβαίνω ἓνα μικρὸ χαρισματάκι,
 Κ' εὐχραιστιῶμαι, κί ἄλλα δὲ γυρεύω!

Μὰ τώρα πάω κ' ἐγὼ κελειάμου ἐδώθε.
 Καῦμένα, νὰ σοῦ λείψουν τὰ νερά μου,
 Καὶ τότες νὰν τὰ ἰδῶ τὰ λάχανάσου.
 Μὰ ὁ Ἀτρεΐδης κ' ἐκεῖνος θυμωμένος,
 Στὸ Διάολο, λέει, κλυγαντσῆ, μιλόρδο,
 Ποῦρτες νὰ μοῦ σκοτίσης τὸ κεφάλι.
 Δὲ σέχω χρεῖς. Ἐχω τόσοις ἄλλους
 Καπιτάνιους ἰδῶ καλῆτεροῦςσου·
 Κί ἂ δὲ δικοῦνε τοῦτοι, ἔχω τὸ Δία
 Ποῦ ἔξερει, καὶ γνωρίζει ἀπὸ γυναῖκες,
 Καὶ θὰ μὲ πᾶη νὰ πάρω τὴν Ἐλένη.
 Καὶ σὺ μιλόρδο, βάλ' τὴ στράτα ὀμπρόσου
 Καὶ γύρισε στὴ Φθιάσου νὰ τρῶς βροῦδες·
 Ἡ κηῶδες σῦρε κρύφου μέσ' τὴ Σκύρο,
 Νὰ σὲ ντυοῦνε γυναίκια ἢ γυναικούλες.
 Μὰ νὰ ξέρης πῶς θάρτω νὰ σοῦ πάρω
 Τὴ φλασκομάγουλη ὀμορφη Βρυσίδα·
 Γιὰ νὰ μάθης στὴν ἄλλη νάχη; τάξη,
 Νὰ φέρνης σέβας ἔς τοῦ καλῆτεροῦςσου,
 Καὶ νὰ μὴν αὐθαδιάζῃ καὶ καθ' ἄλλος
 Ἴσια—πρός—ἴσια νὰ μιλή μ' ἐμένα.
 Ἐτσ' εἶπε, κί ὁ Ἀχιλέας ἐκοντοστάθηκε,
 Τί νὰ κάμη; νὰ βγάλῃ τὸ σπαθίτου
 Νὰν τότε σκίση ἀπὸ τ' ἀπάνου ὧς κάτω,
 Ἡ νὰ βαστάξῃ τὸ θυμότου ἀκόμη;...
 Κ' ἐκεῖ ποῦχε τὸ χέριτου στὴ φοῦχτα,
 Μὲ ἀπόφασι νὰ κάμη ἀντραγαθίς,
 Κατεβαίνει οὐρανῶθε ὄλο μὲ μίας
 Ἡ Ἀθηνᾶ, σταλμένη ἀπὸ τὴν Ἥρα,
 Ὅπου ἀγάπαε παρόμοια καὶ τοὺς δύο,
 Καὶ τόπιασε τὸ χέρι καὶ τὸν κράτησε.
 Ἐσάστις ὁ Ἀχιλέας σ' ἐκεῖν' τὴ θέα,
 Κ' ἔκαμε τὸ σταυρότου καὶ τῆς εἶπε,
 Σὲ γνωρίζω Ἀθηνᾶ πὲ τὸ σινί σου
 Πῶς εἶσαι ἐκείνη ποῦσαι καὶ θεὸ νάθης
 Νὰ ἰδῆς ἐτουτουνοῦ τοῦ φαντασμένου,
 Τοῦ ἔυπόλιτου λιάπη—Βασιλέα
 Τὰ υπερήφανα λόγια καὶ τσ' αὐθάδειες.
 Μὰ θυμήσου καὶ τοῦτο ποῦ σοῦ λέω·
 Θάρτη ὦρα ποῦ θὰ ναῦρη τὸ μπελιά του
 Ἐτοῦτος ὁ σκητροῦχος Βασιλιάης.
 Κ' ἡ Ἀθηνᾶ—Ἦλθα ἀπάνουθε σταλμένη
 Καλαθροπιὰ νὰ βάλω ἀνάμεσάς.

Μ' ἔστειλε ἡ Ἥρα πούναι πικραμένη
 Καὶ λυπᾶται πολὺ γιὰ τὸ θυμόσας.
 Στέκει ξεμπρατσομένη καὶ κυττάζει
 Στὸ παρεθύρι τ' Οὐρίνου καὶ θλιαζει.
 Βλιαζει, γιατί πολὺ σὰς ἀγαπάει,
 Καὶ πρόμοια σὰς ἔχει στὴν ψυχίτης.
 Μόνε ἔβρισ' τον καὶ σὺ κι' ἄσ' τον κι' ἄς πάη.
 Κάμε καθὼς σοῦ λέω γιὰ ἴπινομή της·
 Φώναξέ οἱ βρισίς κι' ἄλλὰ μαλώματα·
 Λόγια ὅσα θέλεις πῆς, μὰ μὴ καμώματα.
 Καὶ τὸ ἀποκριθῆναι ὁ Ἀχιλλεύς καὶ τὸ εἶπε,
 Π. εἶπε Κυράδες θεῆς νὰ σὰς ἀκούσω,
 Μόλον πούμαι καὶ πάρα θυμωμένος·
 Γιατί βλέπω κ' ἐγὼ πῶς ὅποιος θέλει
 Νὰ τὴν περνᾷ καλοῦτοικα στὸν Κόσμο,
 Πρέπει νὰ προσκυνᾷ καὶ νὰ λατρεύῃ
 Τοῦ Θεοῦ, ποῦ λατρεύει κι' ὁ Μακρόνης.
 Εἶπε, κι' ἄμπεσε μέσθ' ἀτῆκαί, μ
 Τὸ φοβερὸ σπαθί του, καὶ μὲ μίας
 Ἐπέταξ' ἡ Ἀθηνᾶ κ' ἐπῆθε καλειάτης.
 Μὰ τότες ἀρκινεὶ λυσομανῶντας
 Κι' ἀφρίζοντας νὰ ἔβριζῃ τὸν Ἀτρεΐδη.
 Μεθύστακα, τοῦ λέει, σγυῖρδο, σκυλαύτη,
 Γκολφινόμοι, φειρή, κομπιλογάτε,
 Ποῦ στὸ ἔργου σου καὶ σὺ τώρα πουληέσαι
 Ἦν ὑπυργός, ἢ ἀ νομάρχης, ἢ ἄν ταμίας,
 Ἦν τελώνης, ἢ ἀ δήμαρχος, ἢ ἄν κλήτορας,
 Ἦν κριτής, ἢ ἀ γραφιάς, ἢ ἄν κάθῃ ὑπάλληλος
 Τῶν χίλιων ὀχτακίσιων ἑβδομηντα,
 Καὶ τὰ σκεπάζει, ὅμως ἄν τὴ γάτα...
 Καὶ κρυχέσαι πῶς ἔχει σκεπασμένες
 Ἐκεῖ—ἀποκάτου ἀρετῆς καὶ χερσὶς!...
 Ἐοῦ ποτὲ στὸν πόλεμο δὲν ἦρτες,
 Ἐκεῖ ποῦ ἐγὼ χτυπηθῶμαι ἢ ἄν λροντάρι.
 Μὰ προτιμᾷ: νὰ στέκης τρυπωμένος.
 Καὶ ν' ἀρπάξῃς τὰ κόπια τὰ δικὰ μας.
 Μὰ σοῦ τὸ λέω καὶ τώρα, καὶ σι' ὀρκίζω·
 Ναί, μὰ τὴ Δειπνιότισα ποῦ ρίχτει
 Τὰ σμπάρα καὶ ζαφνίζει τοῦ πλανιότης·
 Καὶ μὰ τὴν Παλκιούχτιστη ποῦ ἰδρόνει
 Ἴδρωτα κρύον, γιατί εἶναι μαρμαρένια·
 Μὰ τὴν Κεχοιονιότισα, ποῦ φεύγει
 Καὶ πᾶει στὴν Μπαρμπαραϊὰ καὶ φέρνει σκλαβούς·

Καὶ μὰ τὴν Περγιγγοῦ, ποῦ δὲν κουνηέται
 Γιατί τὸ ἔχουν' τριγύρου ρεσπιλάδες,
 Θῶρητ' ἡμέρα ποῦ θὰ μὲ ἀποζητήσης·
 Θὰ μεταγνώσης γιὰ τὸ κάμωμα σου,
 Καὶ θὰ ἴπῃς, ἄχ, ἐκεῖνὸν τὸν Ἀχιλλέα
 Ποῦν' τὸ καλῆτερόμου παληκᾶρι,
 Τὸν ἔχω ἀδικημένον' καὶ διωγμένονε.
 Εἶπε, κ' ἔκατσε ἀπάνου στὴν γιαικέτατο·
 Ποῦχε στὴ γῆ ἀπλωμένη γιὰ τὴ νότια,
 Γιατί ἦ-αν' ὁ καιρός ἀποβρεχάρης,
 Κ' ἐτρέχανε διάρροιες καὶ συνάχια.
 Μὰ τότες ἔμπαινει ὁ Νέστωρας στὴ μέση.
 Ὁ Νέστωρας ἐκεῖος ὁ ἔχκουσμένος
 Πρῶτος μπαλιγαδόρος μέσ' τὴν Πύλο,
 Ὅπου ἔκανε στυδὺς δύστουχους Πηλιότες
 Τὴ ἡμέρα νύχτα, καὶ τὴ νύχτα ἡμέρα.
 Κ' ἐμπόρειε νὰν τοὺς δώσῃ ἕνα ραπάνο.
 Για γαρύφαλο· δεύτερος Λουπάδος!...
 «Ἄϊ, παιδιὰ, λέει, τ' εἶν' τούτες ἡ ἀναγκούλες;
 »Μὴ θελετε νὰ κάμετε τοῦ Τούρκου
 »Νὰ χαροῦνε γρικόντες πῶς μαλόνετε,
 »Μὴ θὰ ξανακλώσει' ἐδῶ τώρα
 »Τὰ παλαιὰ τῶν προπατέρωνέμας,
 »Τοῦ Βινιεράτου, ποῦ τὸ ἐναντιο κόμμα
 »Γιὰ ἔβρισά τὸν ἐρώναζε Λουπάδο·
 »Καὶ τοῦ Βαντόρου, ὅπου εἶ ἄλλοι πάλε
 »Τοῦ ἐφωναζανε Λιούρη; Ἄ, μὰ ἐκεῖνοι,
 »Ἔκλειν' οἱ ἀνθρώποι δὲ μεταγεννηθῶνται!
 »Ἐκεῖος ὁ Βινιεράτος! τί ἀθροπάτσος!
 »Μεγαλόσωμος, ὄμορφος, λιθόντης,
 »Ἦρωας γιὰ ἐκλογῆς καὶ Δημαρχίης!
 »Οὔτε πῶμενε ὀπίσω κι' ὁ Βαντόρος.
 »Στεγνὸς ἀλήθεια, μὰ ἦτανε νευρώδης.
 »Ὅχι φηλός, μὰ δύναμι γιομάτος·
 »Κ' ἐβίστασε πάντα ἀπάνουτου ριβόλθια
 »Ὅχι γιὰ νὰ σκοτώσῃ, ὁ Θεὸς-φυλάξῃ,
 »Μόνε γιατί τ' ἀρέσανε τὰ σμπάρα·
 »Ἐκεῖν' ἦτανε ἀνθρώποι! μ' ἀπὸ κείνους
 »Δὲ γεννηθῶνται πουλιὸ τώρα στὸν κόσμο.
 »Θυμῶμαι τότες ἦρτανε στὰ χέρια
 »Ἡ πλέμπα κ' ἡ ἀρκονιὰ γιὰ ἴπινομήτους·
 »Κ' εὐγέτους, γιατί τ' ἀξίζε τὸ πρᾶμμα.
 »Μ' ἀκούστες γιατί εἴστανε κ' οἱ δύο

»Νεώτεροί μου. Φτιάστετα, ήσυχάστε·
 »Και μιμούμενοι εκείνους και σείς τώρα,
 »Γιὰ νὰ ἰδοῦν καὶ οἱ ἰδιοκίσας πῶς τὰ ἐφτιάζετε,
 »Ἐβγάτε και σείς ὅζου ἀλλαπρατσάντε.

ΨΥΧΗΣ ΔΕΣΜΩΤΙΣ

Πνεῦμα, καρδιά μου καὶ ψυχή, ἔς τὸ βλέμμα σου ἐνωμένα,
 Παράτησαν τὸ σῶμά μου καὶ σέρνονται μ' ἐσένα.
 Ἐτὰ ὠραῖά σου σήθη μοῦ τὰ κλεις, ἔς τὴν ἀγκαλιά σου ζοῦνε,
 Μὰ δὲ γνωρίζω ἐν τ' ἀγαπᾶς καθὼς μοῦ σ' ἀγκυῶνε.
 Ποιὰ μοῦ γυροῦει τὴν ψυχή, ποιὰ πνεῦμα καὶ καρδιά μου,
 Ἀλλὰ καρδιά, ψυχή καὶ νοῦς δὲν εἶναι πλεῖθ' ἰδικά μου.
 Τὰ στήθη σου εἶν' ἡ φυλακὴ ποῦ τὰ κρατεῖ δεμένα,
 Καρδιά μου, πνεῦμα καὶ ψυχή μου τάχεις σκλαδωμένα.

ΟΡΦΑΝΙΑ

Εἶν' ἡ ὀρφάνη ἀτέρησις τοῦ ἤλιου τῆς ἡμέρας,
 εἶναι ἀσέληνος νυκτὶ λυσιώδους τοικυρίας,
 Πλοῖον χωρὶς πηδάλιον ἔς τοῦ ἀνέμου τὰς φοβέρας
 Ποῦ ὁ ναύτης του ὀδύρεται ἐκ τῆς ἀπελπισίας.

Ἐν Ἀτζουρίφ 1887.

ΜΠΑΜΠΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΙΜΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΞΕΝΟΙΣ

ΚΑΙ ΙΔΙΩΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΓΑΛΛΟΙΣ

(Συνέχ. ὄρα προηγ. φύλλον)

Ἐν τῇ ποιήσει τοῦ Ἀνδρέου Χενιέρου πλὴν ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, ἡ ἀπλότης, ἡ χάρις, ἡ ἡδυπάθεια, τὸ κάλλος τὸ Ἑλληνικὸν ἀναζῶσιν, ἐν ᾧ ὁ ποιητὴς διαμένει πάντοτε Γάλλος. Ἐμελλε δὲ ὁ Ἕλλην τὴν καρδίαν ἀγαπητὸς οὗτος αἰοῖδος νὰ γίνῃ γνωστὸς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις δι' ἀποσπασμάτων, ὡς οἱ μεγάλοι τῆς Ἑλλάδος ποιηταί. Τῷ 1819 ὁ Ἀνδρέας Χε-

νιέρους ἀνοίξας νέαν ἐποχὴν καὶ φέρων εἰς τὸν κόσμον λύραν νέαν ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ποιητικῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἐγένετο νομοθέτης τοῦ νέου γαλλικοῦ Παρνασσοῦ.

Πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Χενιέρου ἡ Ἀγγλία ἀντιπαρατάσσει μελαγχολικὴν τινα καὶ συμπαθῆ φυσιογνωμίαν, τὸν ποιητὴν Keat ὡς ἐκείνον ἀποθανόντα νέον, ὡς ἐκείνον ἀγαπήσαντα τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Keat στερεῖται τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Χενιέρου, ἀλλ' ὁ στίχος αὐτοῦ κατακυλεῖ τὴν ἀκοήν καὶ ἔχει τὴν ἀγνότη-
 τα καὶ τὸ θάλπος τοῦ στίχου ἐκείνου.

Ἡ λυρική ποίησις ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα ἀνεπτύχθη εἰς τὸ ὑψιστον αὐτῆς σημεῖον, πλείστας δὲ ἔλαβε μορφάς. Κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους, ἡ ποίησις ἀνευ πτήσεως πρὸς τὸ ἰδεώδες ἀνήκει εἰς τὴν πλαστικὴν τέχνην. Ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐργασία διεδέχθη τὴν αὐτόματον ἐμπνευσίν· ἡ ἀκρίβεια ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον, ἡ ἐπιτυχὴς ἐκλογὴ τῶν λέξεων, τοῦ στίχου ἢ καλλιπέπεια, ἀντικατέστησαν τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν συγκί-
 νησιν. Ἀντὶ τῆς ρεμβώδους μελαγχολίας καὶ τοῦ ἀπελπισμοῦ τοῦ Βερτέρου, τοῦ Ρεναίου, τοῦ Μανφρέδ καὶ τοῦ Λάρα, ἔχομεν τῆς ψυχρᾶς καὶ θετικῆς πραγματικότητος τὴν ἔκφρασιν· ἔχομεν τὴν Ἐπιστημονικὴν ποίησιν. καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ στυγνὸς ἀπελπισμὸς, καὶ ἡ ἀπαραμύθητος μελαγχολία τῶν ρωμαντικῶν κατέστησεν ἐπὶ τέλους τὴν ποίησιν ἀνευ ζωῆς, ἀλλὰ τούλάχιστον ἐν μέσῳ τῶν ἱερεμιᾶδων ἐκείνων τῶν ἀπογόνων τοῦ Ρεναίου ἠκούοντο καὶ ὑψηλοὶ θρηνοὶ. Πολλοὶ αὐτῶν ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς συναρμολογίας τοῦ φυσικοῦ καὶ ἡθικοῦ κόσμου, ἐν τῇ ἀρμονίᾳ τῆς φύσεως, ἐν παντὶ μεγάλῳ αἰσθηματι ἠσθάνοντο θεῖον πῦρ νὰ διαφλέγῃ τὴν καρδίαν των καὶ γενναῖον δάκρυ νὰ πληροῖ τὸ ὄμμα των. Οἱ στόνοι αὐτῶν πρὸς τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἀποτεινόμενοι διήγειρον ἐν ἡμῖν ἀναμνήσεις καὶ ἐτάραττον τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις. Ἐν μέλος τῆς θείας αὐτῶν λύρας διέχεεν ἐν τῇ μελαγχολικῇ καὶ πασχούσῃ ψυχῇ γλυκὺ αἰσθημα παρηγορίας καὶ ἀνακουφίσεως, ἀνερχόμενοι δὲ ὑπεράνω τῆς τεβολωμένης πραγματικότητος μετήγαγον καὶ ἡμᾶς ἐπὶ πτερύγων πυρίνων εἰς τὰς ἀπωτάτας ἐκείνας χώρας τῆς αἰωνιότητος, ὅπου χωρὶς αὐτῶν δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀναβιάσωμεν ἑαυτοὺς. Ἐν αὐταῖς ἀκόμη ταῖς ὑπερβολαῖς αὐτῶν διέκρινέ τις πάντοτε εὐγενῆ τινα πόθον, νοσταλγίαν τινα τοῦ ἀγνώστου, ὑψηλὴν τῆς ὕλης καταφρόνησιν. Δὲν ἦσαν προτιμότερα ταῦτα τῆς ἐλλείψεως παντὸς αἰσθηματος, τῆς ξηρότητος τῆς συγχρόνου ποιή-

σεως; Ἡ ρεμβώδης μελαγχολία τοῦ ἔραστοῦ τῆς Ἑλθίρας δὲν ἦτο γλυκυτέρα τῆς Δαρβινείου; Ἄν εἰς τὰς ὑπάρξεις ἐκείνας τὰς ἀπλήστους διὰ τὸ ἄλγος ἢ ψυχὴ ἐξῆ μεθ' ὑπερβολικῆς θερμῆς, εἰς πλείστους τῶν νεωτέρων ἢ ψυχὴ εἶνε φθισιῶσα καὶ ἐπιθάνατος. Μέχρι τοῦδε καταβεβαχθευμένοι ὑπὸ τῶν φθόγγων ἀληθοῦς λύρας, δὲν ζητοῦμεν πολλάκις νὰ μάθωμεν ἂν ὁ στίχος αὐτὸς ἐποιήθη συμφώνως πρὸς πάντας τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἂν ποιητῆς ιδιόρρυθμος διαστρεβλοῖ ἐνίοτε τὸν ρυθμὸν καὶ παραβιάζει τὴν μουσάν του ἢ ὑπερμέτρως τὴν θωπεύει. Ἄν παραφερόμενος ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ οἴστρου εἶνε ἀκανόνιστος εἰς τὴν πορείαν του, ἀρχοῦμεθα ἐὰν εὐρίσκωμεν ἐν τῇ ἀτμηλήτῳ πολλάκις καὶ ἀφελεῖ αὐτοῦ μελοποιίᾳ τοὺς ἰδίους ἡμῶν πόθους, τὴν ἰδίαν συγκίνησιν, τὸν ἴδιον στόνον, μέρος τῆς ἰδίας ἡμῶν ψυχῆς. Ἦδη ἢ προσοχὴ τῶν νεωτέρων περιστρέφεται μόνον περὶ τὴν πλαστικὴν τοῦ στίχου μορφήν. Ὁ ποιητῆς κατῆλθε τοῦ τρίποδος τῆς ἐμπνεύσεως ὅπως ἀποβῆ καλλιτέχνης τῆς γλώσσης. Δὲν συνταράσσεται πλέον, δὲν ὠχρῆ ὑπὸ τὴν φρικίαν τοῦ οἴστρου, ἐγένετο ἀπλοῦς ἐργάτης τῆς διανοίας.

Εὐθὺς ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ αἰῶνος ἢ ποιήσις καταλιποῦσα τὸ ἰδεῶδες καὶ ἠθικὸν κάλλος τείνει ὀσημέραι εἰς τὸν ὕλισμόν. Ἄλλ' ἢ ποιήσις δὲν εἶπεν ἀκόμη τὴν τελευταίαν αὐτῆς λέξιν. Ἐλπίσωμεν ὅτι ἢ ὀπεχθῆς μέθη τῶν φυσιοδιφῶν θὰ λάβῃ τέλος, ὅπως ἐπαναγάγῃ τὰ πνεύματα εἰς τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν κοσμιότητα καὶ τὴν εὐτρέπειαν· ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ ταπεινωθὲν αἰτήμα τοῦ καλοῦ θὰ ἀνεγερθῆ καὶ πάλιν, διότι καὶ τοῦτο ἔχει τὰς παλιρροίας καὶ ἀμπώτιδας αὐτοῦ. Ἡ ἐλπίς δὲ αὕτη δὲν εἶνε χίμαιρα, καθότι ἐν τῇ συγχρόνῳ νεότητι ὑπάρχουσιν ἐκλεκταί τινες ψυχαί, ἀληθιναὶ ποιητικαὶ ὑπάρξεις, αἵτινες ὑπὸ εἰλικρινοῦς ἔρωτος πρὸς τὴν ποίησιν κινούμεναι ζητοῦσι μετ' ἐπιμονῆς νέαν ὁδὸν πρὸς τὸ ἰδεῶδες ἀγαθόν. Ἡ ὁμὰς αὕτη δὲ καταφρονεῖ τὴν ρωμαντικὴν ποίησιν, τοῦναντίον ζητεῖ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν θερμὴν ἐκείνην, ἣτις διέφλεγε τὰς ψυχὰς τῶν διδασκάλων τοῦ 1830, τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως, τὸν πλοῦτον τοῦ λόγου, ὃν κατεῖχον εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν, ὄνειροπολεῖ μόνον μείζονα τελειότητα διὰ τῆς προσθήκης τοῦ νεωτέρου κριτικοῦ ἀναλυτικοῦ πνεύματος. Ἄλλ' ἐνταῦθα πρόκειται περὶ μόνης τῆς μιμήσεως τῶν ἀρχαίων, διὰ τοῦτο παραλείπομεν πᾶν ἄλλο ἀναφερόμενον εἰς τὴν ποιητικὴν κίνησιν τῶν νεωτέρων χρόνων.

Δύο ποιηταὶ μεταξὺ τῆς ρωμαντικῆς σχολῆς καὶ τῆς συγχρόνου ποιήσεως ἰστάμενοι σημειοῦσι τὴν μεταβατικὴν περιόδον. Οἱ ποιηταὶ οὗτοι εἶναι ὁ πρὸ τινῶν μηνῶν διαδεγθεὶς ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τὸν Βίκτωρα Οὐγγῶ, Λεκόντ Δελίλ, ὁ δὲ ὁ Θεόδωρος Banville, ἐνθερμος μαθητῆς τοῦ Θεοφίλου Γωτιέ, ἐκπροσωπῶν τὴν πλαστικὴν σχολήν. Ὁ Λεκόντ Δελίλ ἐζήτησε νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν ποίησιν νέον στοιχείον ἐπιληφθεὶς ὑποκείμενα φιλοσοφικῆς χροιάς ὅλως ἰδιαιτέρας. Ἄνευ κεκηρυγμένων πεποιθήσεων ἐγένετο ἀδιάφορος διερμηνεὺς τῶν λατρειῶν τοῦ παρελθόντος. Καὶ ἐν μὲν τοῖς «Βαρβαρικοῖς ποιήμασιν» ἔδωκε τὴν σύνοψιν τῶν κυριωτέρων συναξαρίων τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ δὲ τῶν Ἀρχαίων ποιήσεων, προεκάλεσε πτῆσιν εἰς τὴν νεοεθνικὴν ἐκείνην κίνησιν, ἣτις μεγίστην ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἐν τῇ γαλλικῇ φιλολογίᾳ δι' ἧς κυριώτερα πρόσωπα ὑπῆρξαν ὁ Λουδοβίκος Μενάρ καὶ ὁ Θεόδωρος Banville.

Ἀφ' οὗτο ὁ Ἀνδρέας Χενιέρος, ἐμήθησε τοὺς συμπατριώτας αὐτοῦ εἰς τὰ μυστήρια τοῦ Ἑλληνικοῦ κάλλους, πάντες σχεδὸν οἱ μέγιστοι ποιηταὶ τοῦ 10' αἰῶνος ἐσαγηνεύθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ πρῶτος ὁ Σατωβριάνδος, ὁ κυριώτερος οὗτος μοχλὸς ἐν τῇ Δύσει, τῆς ἀνεξαρτησίας ἡμῶν ἐκόσμησε τοὺς Μάρτυρας αὐτοῦ διὰ τῆς χαρίσεως εἰκόνας τῆς Συμαδικείας, τῆς τελευταίας ταύτης Ὀμηρικῆς παρθένου καὶ τῆς δι' ἀρχαίου ὅλως ὕφους διηγήσεως τοῦ Εὐδόρου, ἅτινα εἶναι τὸ ὠραιότερον μέρος τοῦ ἔργου. Τὸν ποιητὴν τῶν Μαρτύρων, ἐμιμήθησαν πάντες οἱ λοιποί. Τίς δύναται ἄνευ συγκινήσεως νὰ ἀναγνώσῃ τὰς ὠραίας στροφὰς τῶν ποιητῶν τῶν Μεσσηνιακῶν ὠδῶν, ἐπὶ τῶν Ἐρειπίων τῆς Ἑθνικῆς Ἑλλάδος;

«O Somme's du Taygète, ô rives du Pénée...» Αἱ Ἑλληνικαὶ ἀπομιμήσεις τοῦ Casimir Delavigne φαίνονται ὡς μακρυνή τις ἡχὴ Ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἢ ἡ φιλαυτία ἡμῶν μᾶς ἀπατᾷ, ἢ αἱ Ἑλληνικαὶ ὠδαὶ αὐτοῦ εἶνε τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Φιλέλληγος Ἀοιδοῦ.

Οἱ γάλλοι ποιηταὶ ἐθεώρησαν πάντοτε τὴν Ἑλλάδα ὡς πνευματικὴν αὐτῶν πατρίδα· ὁ Musset λέγει:

Grèce, ô mère des arts...

Je suis un citoyen des tes siècles antiques;

Mon âme avec l'abeille erre sous tes portiques...

Αὐτὸς ὁ Βερανζέρος δὲν ἐπόθησεν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ αὐτοῦ ὄνειρῳ νὰ τεθῆ ἢ σποδὸς αὐτοῦ ἐν τῷ μνήματι τοῦ Τυρταίου καὶ δὲν εἶπεν;—

«Oui, je fus Grec, Pythagor a raison.»

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑ ΖΑΡΚΟΤ

ΟΥΓΟΥ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΙΑΚΩΒΟΥ ΟΡΤΙΣ

(Μετάφρασις Γ. Κ. Σφήκα.)

(συνέχεια καὶ τέλος ὄρα 46ον. φυλλάδιον)

Τὰς 5 ἀφίχθη ἐκ Βενετίας, καὶ τὸν ἀπήντησα ὀλίγα βήματα μακρὰν τῆς οἰκίας του, διευθυνόμενον ἵνα ἀποχαιρετήσῃ τὴν Θηρεσίαν. Ἡ αἰφνιδια ἐλευσίς μου ἐτάραξεν αὐτὸν, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡ ἀπόφασίς μου νὰ τὸν συνοδεύσω μέχρις Ἀγκῶνος. Ἀπὸ καρδίας μὲ ἠύχαριστεί, καὶ παντὶ σθένει προσεπαθήσε νὰ μὲ ἀποτρέψῃ, ἀλλὰ βλέπων με ἐπιμένοντα ἐσιώπησε καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν συνοδεύσω μέχρι τῆς οἰκίας Τ**Καθ' ὁδὸν δὲν ὠμίλησεν, ἔβαινε βραδέως, καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔφερε μελαγχολικωτάτην βεβαιότητα Ἄ! καὶ ἐγὼ ὠφειλον νὰ ἐννοήσω ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὑψίσται σκέψεις περιεδινοῦντο ἐν τῷ νῶ αὐτοῦ! Εἰσήλθομεν διὰ τοῦ δρυράκτου τοῦ περιβελίου, οὗτος δὲ σταματήσας ὑψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ μετ' ὀλίγον προσβλέπων με ἀνέκραξε· Δὲν σοὶ φαίνεται ἡ σήμερον ἡμέρα ὑπὲρ ποτε λαμπρότερα;

Ὅτε ἐπλησίσα εἰς τὰ δωμάτια τῆς Θηρεσίας ἤκουσα αὐτὴν λέγουσαν:—ἀλλ' ἡ καρδία του δὲν δύναται νὰ μεταβληθῆ—ἀγνοῶ δὲ ἂν ὁ Ἰάκωβος δύο μόλις βήματα ὀπισθεν ἐμοῦ ἐρχόμενος ἤκουσε τὰς λέξεις ταύτας· δὲν ὠμίλησε πλεον εὐρομεν τὸν σύζυγον περιπατοῦντα, τὸν δὲ πατέρα τῆς Θηρεσίας καθήμενον εἰς τὸ βᾶθος τῆς αἰθούσας παρά τι τραπέζιον καὶ τὸ μέτωπον στηρίζοντα ἐπὶ τῆς παλάμης. Ἐπὶ πολὺ ἐμείναμεν ἀναυδοί. Ὁ Ἰάκωβος ἐπὶ τέλους· αὐριον, εἶπε, δὲν θὰ εἶμαι πλέον ἐδῶ—καὶ ἐγερθεὶς ἐπλησίασεν εἰς τὴν Θηρεσίαν καὶ ἠσπᾶσθη τὴν χεῖρά της, εἶδον δὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, ὁ δὲ Ἰάκωβος κρατῶν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν παρεκάλει νὰ κλέσῃ τὴν Ἰσαβελίαν. Αἱ κραυγαὶ καὶ ὁ θρήνος τοῦ κορασίου ἐκείνου τόσο αἰφνίδιοι καὶ ἀπκρηγόρητοι ὑπῆρξαν ὥστε

οὔδεις ἡμῶν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, Μόλις ἤκουσεν ὅτι ἀνεχώρει, ἐκρεμάσθη ἀπὸ τοῦ τραχήλου του καὶ λύζουσα τῷ ἐπανελάμβανεν: Ἰάκωβέ μου, διατί μὲ ἀφίνεις; γύρισε γρήγορα, Ἰάκωβέ μου, γύρισε γρήγορα· οὗτος δὲ μὴ δυνάμενος ν' ἀνθέξῃ πλέον εἰς τοιαύτην συγκίνησιν, ἀπέθηκε τὴν Ἰσαβελλίαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Θηρεσίας ὅλως ἀφώνου διατελούσης.—Χαῖρε, εἶπεν οὗτος, χαῖρε—καὶ ἐξῆλθεν. Ὁ Κύριος Τ** συνώδευσε αὐτὸν μέχρι τῶν προθύρων τῆς οἰκίας ἐπανελημμένως δὲ τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ στεναζῶν τὸν ἠσπᾶσθη. Ὁ Ὀδοάρδος ἰστάμενος πλησίον αὐτοῦ τῷ ἔθλιψε τὴν χεῖρα, εὐχόμενος ἡμῖν καλὸν ταξειδίον.

Ἦτο ἤδη νύξ, καὶ ἅμα ἀφίχθημεν εἰς τὴν οἰκίαν, οὗτος διέταξε τὸν Μιχαὴλ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸν μαρσιπον, ἐπιμόνως δὲ μὲ παρεκάλεσε νὰ ἐπιστρέψω εἰς Παδοῦην ἵνα λάβω τὰς παρὰ τοῦ καθηγητοῦ Κ** προσενεχθείσας αὐτῷ ἐπιστολάς. Ἀμέσως ἀνεχώρησα.

Τότε ὑπὸ τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν εἶχε παρασκευάσει δι' ἐμὲ τὴν πρῶταν προσέθηκε τὸ ἐπόμενον ὑστερόγραφον

Μὴ δυνηθεὶς νὰ σὲ ἀπαλλάξω τῆς θλίψεως τοῦ νὰ φροντίσῃς διὰ τὴν κηδεῖαν μου—καὶ τοι πρὶν τῆς ἐλεύσεώς σου ἀκόμη, εἶχον ἤδη ἀποφασίσει νὰ γράψω πρὸς τὸν ἐφημέριον,—σὲ παρακαλῶ ἵνα εἰς τὰς τόσας εὐεργεσίας σου προσενέγκῃς καὶ ταύτην. Φρόντισον νὰ μὲ θάψωσιν, ὡς μὲ εὐρωσιν, εἰς θέσιν τινὰ ἐγκαταλελειμμένην, τὴν νύκτα, ἄνευ νεκρικής πομπῆς, ἄνευ πλακῶς, ὑπὸ τὰς πίτυας τοῦ λόφου τοῦ βλέποντος πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Μὲ τὸ ψυχρὸν πτώμά μου νὰ συνταφῆ καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Θηρεσίας.

25 Μαρτίου 1799

Ὁ φίλος σου
ΙΑΚΩΒΟΣ ΟΡΤΙΣ

Ἐξῆλθε πάλιν· περὶ δὲ τὴν 11ην εὐρισκόμενος εἰς τοὺς πρόποδας ὄρου τινός, δύο μίλια μακρὰν τῆς πόλεως, ἐκρούσε τὴν θύραν χωρικοῦ τινός, καὶ τὸν ἀφύπνισε ζητῶν ὕδωρ, ἔπει δὲ πολὺ.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐξῆλθεν ἀμέσως τοῦ δωματίου, καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν ὑπῆρέτην μιαν ἐπιστολὴν ἐσφραγισμένην, συσταίνων αὐτῷ ἵνα εἰς ἐμὲ μόνον τὴν ἐγχειρίσῃ, θλίβων δὲ τὴν χεῖρά του· Χαῖρε, Μιχαήλ! τῷ εἶπεν, ἀγάπα με· καὶ μετὰ στοργῆς προσέβλεπεν αὐτόν—εἶτα ἀπομακρυνθεὶς αἴφνης, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν. Ἐξηκολούθησε τὴν πρὸς τὴν Θηρεσίαν ἐπιστολήν·

ὄρα 1.

Ἐπεσκέφθη τὰ ὄρη μου, ἐπεσκέφθη τὴν λίμνην τῶν Πέντε Πηγῶν, ἀπεχαιρέτισα τὰ δάση, τοὺς ἀγρούς, τὸν οὐρανόν. Ὡ προσφιλῆς μοι ἐρημία! ὦ ρυάξ, ὁ πρῶτον ὑποδείξας μοι

τὴν οἰκίαν τῆς οὐρανίας ἐκείνης κόρης! ποσάκις ἐσκόρπισα ἄνθη ἐπὶ τῶν ὑδάτων σου τῶν ὑπὸ τὰ παράθυρά της διερχομένων! ποσάκις παρὰ τὰς ὄχθας σου περιεπάτησα μετὰ τῆς Θηρεσίας, ἐνῶ μεθῶν ἐκ τῆς ἡδυπαθοῦς πρὸς αὐτὴν λατρείας μου, ἀμυστὶ ἐκένοον τὸν κάλυκα τοῦ θανάτου.

Ἰερὰ συκαμηνέα! καὶ ἐσὲ ἐλάτρευσα· σοὶ ἀφῆκα καὶ τοὺς τελευταίους μου στόνους καὶ τὰς ὑστάτας εὐχαριστίας μου. Ἐκλίνα γόνυ, Θηρεσία μου, παρὰ τὸ δένδρον ἐκεῖνο, καὶ ἐκεῖνο τὸ χόρτον ἀπερρόφητε πρὸ μικροῦ τὰ γλυκύτερα δάκρυά μου, μοὶ ἐφαίνετο θερμὸν εἰσέτι ὑπὸ τοῦ ἴχνους τοῦ θείου σώματος σου, μοὶ ἐφαίνετο εὐωδιῶν εἰσέτι. ὦ μακαρία ἐσπέρα! πῶς ἐνετυπώθης ἐν τῷ στήθει μου! ἐκαθήμην πλησίον σου, Θηρεσία, ἡ δὲ ἀκτίς τῆς σελήνης εἰσόδουσα διὰ τῶν κλάδων ἐφώτιζε τὸ ἀγγελικὸν πρόσωπόν σου! εἶδον δάκρυ ρέον ἐπὶ τῶν παρειῶν σου, καὶ τὸ ἐρρόφησα ὄλον, καὶ τὰ χεῖλη μας, καὶ οἱ στεναγμοὶ μας ἀνemiχθήσαν, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐνεχέετο ἐν τῷ στήθει σου. Ἦτο ἡ ἐσπέρα τῆς 13 Μαΐου, ἦτο ἡμέρα Πέμπτη. Ἐκτοτε στιγμή δὲν παρήλθε, καθ' ἣν ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐσπέρας ἐκείνης νὰ μὴ μὲ παρεμύθησε· ἱερὸν ἐνόμισα ἐμαυτὸν, καὶ οὐδεμίαν γυναῖκα πλέον ἤξιωσα οὐδ' ἐνὸς βλέμματός μου, πιστεύων αὐτὰς ἀναξίας ἐμοῦ—ἐμοῦ τοῦ αἰσθανθέντος τὴν γοητεῖαν ὄλην, τὴν μακαρίαν φρικίαν ἐνὸς φιλήματός σου.

Σὲ ἠγάπησα λοιπὸν, σὲ ἠγάπησα καὶ σὲ ἀγαπῶ ἀκόμη μὲ ἔρωτα εἰς ἐμὲ μόνον καταληπτόν. Μικρὸν τι, ἀγγελέ μου, εἶναι ὁ θάνατος διὰ τὸν δυνηθέντα ν' ἀκούσῃ ὅτι τὸν ἀγαπᾷς, τὸν αἰσθανθέντα τὴν ἡδυπάθειαν τοῦ φιλήματός σου διατρέχουσιν τὴν ψυχὴν του, καὶ κλαύσαντα μαζί σου. Τὸν πόδα ἔχω ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ τάφου, καὶ ὅμως καὶ εἰς τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν ἐπανέρχεται, ὡς ἄλλοτε, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τούτων οὔτινες θνήσκοντες ἀτενῶς στηρίζονται ἐπὶ σέ, σὲ ἦτις ἱερὰ λάμπεις ἐν ἀπάσῃ τῇ ἀπαστραπτούσῃ καλλονῇ σου. Καὶ ἐντὸς ὀλίγου! τὰ πάντα προητοιμάσθησαν, ἡ νύξ πολὺ προὐχώρησεν ἤδη, χαῖρε—μετ' ὀλίγον χωριζόμεθα ὑπὸ τοῦ μηδενός ἢ ὑπὸ τῆς ἀκατανοήτου αἰωνιότητος. Εἰς τὸ μηδέν; Ναι—Ναι, ναι· ἀφοῦ χωρὶς σὲ θὰ εἶμαι, παρακαλῶ τὸν Ὑψιστον, ἐὰν δὲν μᾶς ἐπιφυλάτῃ τόπον ἐν ᾧ διὰ παντός μετὰ σοῦ νὰ ἐνωθῶ, τὸν παρακαλῶ ἐκ βάθους ψυχῆς, καὶ κατὰ τὴν τρομεράν ταύτην ὥραν τοῦ θανάτου, ἵνα μόνον εἰς τὸ μηδέν μ' ἐγκαταλείψῃ. Ἄλλ' ἐγὼ ἀποθνήσκω ἀμόλυντος, καὶ κύριος ἐμυτοῦ, καὶ πλήρης σοῦ, καὶ βέβαιος ὢν ὅτι θὰ μὲ θρηγγήσῃ!

Συγχώρησόν με, Θηρεσία, ἐὰν ποτε... — Ἄ! παρεγγόρηθητι, καὶ ζῆσον διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν δυστυχῶν γονέων μας· ὁ θάνατός σου ἀρὰς ἐπὶ τοῦ πτώματός μου θὰ ἐσώρσει.

Ἐὰν δὲ τις τολμήσῃ νὰ αἰτιαθῇ σὲ διὰ τὸ ἀτυχὲς τέλος μου, ἐμβαλε αὐτὸν εἰς ἀμηχανίαν διὰ τοῦ ἐπισήμου τούτου ὄρκου μου, τὸν ὁποῖον προφέρω ριπτόμενος ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ θανάτου: Ἡ Θηρεσία εἶναι ἀθάνατος—ἴσως σὺ δέχθητι τὴν ψυχὴν μου.

Ὁ ὑπῆρέτης, ὁ κοιμώμενος εἰς τὸ δωμάτιον τὸ παρακείμενον εἰς τὸ τοῦ Ἰακώβου, ἀφύπνισθη ὡς ὑπὸ μικροῦ στεναγμοῦ· ἔπειτα τὸ οὐ πιστεύων ὅτι ἐγὼ τὸν ἐφώναξα παρὰ τὴν θύραν, διότι τὸν εἶχον εἰδοποιήσει ἔτι περὶ τὴν προῖαν θὰ ἐπέστρεφον· πλὴν ἰδὼν ὅτι τὸ πᾶν ἦτο ἤρεμον καὶ ἡ νύξ ἀκόμη βαθεῖα, κατεκλίθη πάλιν καὶ ἀπεκοιμήθη. Μοὶ εἶπεν ἔπειτα ὅτι ὁ στεναγμὸς ἐκεῖνος τῷ ἐνέβαλε φόβον, πλὴν δὲν προσέσχε τόσον εἰς αὐτὸν, διότι συνήθως ὁ κύριός του καθ' ὕπνου παρελήθει.

Τὸ πρῶτ', ὁ Μιχαὴλ κρούσας τὴν θύραν καὶ καλέσας τὸν κύριόν του ἐπὶ πολὺ, εἶδισε τὸ κλειθρὸν μὴ λαβὼν δ' ἀπάντησιν εἰς τὸ πρῶτον δωμάτιον, ἀμφιρρέπων προὐχώρησε, καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς λυχνίας καιούσης ἀκόμη τῷ ἐπαρουσιάσθη ὁ Ἰακώβος ἀγωνίων καὶ πλέον ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. Ἦνοιξε τὰ παράθυρα καλῶν τοὺς γείτονας εἰς βοήθειαν, ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς προσέτρεχεν, ἔσπευσε παρὰ τῷ χειρουργῷ, ἀλλὰ δὲν τὸν εὔρε διότι παρίστατο παρὰ τινι ψυχορραγούντι· ἔδραμε πρὸς τὸν ἐφημέριον, πλὴν καὶ οὗτος διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἦτο ἐξω τῆς οἰκίας. Ἀσθμακίων εἰσῆλθεν εἰς τὸ περιβόλιον τῆς οἰκίας T*** ἐνῶ ἡ Θηρεσία κατήρχετο ἵνα ἐξέλθῃ μετὰ τοῦ συζύγου της, ὁ ὁποῖος τῇ ἔλεγεν ἀκριβῶς τὴν στιγμήν ἐκείνην ὅτι, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐμαθεν, ὁ Ἰακώβος δὲν ἀνεχώρησε κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα· αὕτη δὲ ἔλπισεν ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ τὸν ἀποχαιρετίσῃ καὶ πάλιν. Ἰδοῦσα τὸν ὑπῆρέτην μακρόθεν, ἔστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ δρύφακτον δι' οὐ πάντοτε συνείθιζε νὰ ἐρχεται ὁ Ἰακώβος, καὶ διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς ἀνεβίβασε τὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου της πίπτοντα πέπλον της, καὶ ἐπιμόνω· ἐθεώρει, ὑπὸ λυπηρᾶς ἀनुπομονησίας διαζομένη, ἵνα θεβαιωθῇ ἐὰν ἴσχετο. Αἶφνης πλησιάζει πρὸς αὐτὴν ὁ Μιχαὴλ ἐπικαλούμενος βοήθειαν, διότι ὁ κύριός του ἔκειτο πληγωμένος, ἀλλ' ἀκόμη ἐφαίνετο ζῶν. Αὕτη τὸν ἠκρόαζετο ἀκίνητος καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς· ἀτενεῖς πάντοτε ἐπὶ τῆς κιγκλίδος· ἔπειτα χωρὶς νὰ ἐκφέρῃ λέξιν ἢ νὰ χύσῃ δάκρυ ἔπεσεν ἡμιθανὴς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ὀδοάρδου.

Ὁ κύριος T*** προσέδραμεν ἐλπίζων νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἀτυχοῦς φίλου του. Τὸν εὔρεν ἐξηπλωμένον ἐπὶ τινος σκίμποδος καὶ μὲ τὸ πρόσωπον σχεδὸν ὄλον ἐν μέσῳ τῶν προσκεφαλαίων, ἀκίνητον καὶ μόνον ἐκ διαλειμμάτων ἀναπνέοντα. Εἶχε βυθίσει μάχαιραν ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν μαστὸν

του, πλὴν τὴν ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς πληγῆς καὶ ἦδη αὐτὴ ἔκειτο χαμαί. Τὸ μέλαν φέρεμά του καὶ ὁ λαιμοδέτης του ἔκειντο ἐρριμμένα ἐπὶ τινος παρακαμμένης καρέκλας. Εφόρει περιστήθιον, μακρὰς περισκελίδας καὶ ὑψηλά ὑποδήματα τὴν ὄσφον του περιέσφιγγε πλατυτάτη μεταξίνη ζώνη, τῆς ὁποίας ἡ μία ἄκρη αἰμόφυρτος ἐκρέματο, διότι ἴσως, ἀγωνιῶν, ἠθέλησε νὰ τὴν λύσῃ. Ὁ κ. Γ*** ελαφρῶς ἀπὸ τοῦ στήθους τῷ ἀνεσήκωσε τὸ ὑποκάμισον, τὸ ὁποῖον αἰμόβρεκτον ἐκόλλησεν ἐπὶ τῆς πληγῆς. Ὁ Ἰακώβος τὸ ἐνόησε καὶ ἀνήγειρεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν, θεωρῶν δ' αὐτὸν μὲ ὀφθαλμοὺς πλέοντας εἰς τὸν θάνατον, ἐξέτεινε τὴν μίαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὅπως τὸν ἐμπодίση, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας προσεπάθει νὰ θλίψῃ τὴν τοῦ κ. Γ*** — ἀλλὰ πίπτων πάλιν ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐξέπνευσε.

Ἡ πληγὴ ἦτο πολὺ εὐρεία καὶ βαθεῖα, καίτοι δὲ δὲν ἐπληξῆς τὴν καρδίαν, οὗτος ἐπέσπευσε τὸν θάνατόν του ἀρίνων ἐλευθεράν τὴν ροὴν τοῦ αἵματος ὅπου κατεκάλυψε τὸ ἔδαφος. Ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του ἐκρέματο ἡ εἰκὼν τῆς Θεοσεσίας μέλαινα ἐξ αἵματος, μόνον δὲ ἐν τῷ μέσῳ ἦτο ὀλίγον καθαρὰ, τὰ δὲ αἰμόφυρτα χεῖλη τοῦ Ἰακώβου ἐμαρτύρουν ὅτι οὗτος ἐν τῇ ἀγωνίᾳ του ἐφίλει τὴν εἰκόνα τῆς φίλης του. Ἐπὶ τοῦ γραφείου ἔκειτο ἡ Ἀγία Γραφὴ κεκλεισμένη, ἐπ' αὐτῆς δὲ τὸ ὠρολόγιον του, ἐκεῖ δέπου πλησίον, φύλλα τινα λευκά, ἐφ' ἑνὸς τῶν ὁποίων ἦτο γεγραμμένον Ἄ γ α π η τ ῆ μ ο υ μ ῆ τ ε ρ' ἐξ ὀλίγων δὲ γραμμῶν, ἃς εἶχε διαγράψει, μόλις διεκρίνετο ἡ λέξις, ἰ λ α σ μ ὸ ς, καὶ παρακάτω, α ἰ ω ν ἰ ο υ θ ρ ὀ ἦ ν ο υ. Ἐπὶ τινος ἄλλου φύλλου ἀνεγινώσκατο μόνη ἡ διεύθυνσις τῆς μητρὸς του, ὡς εἰ μεταμεληθεὶς διὰ τὴν πρώτην ἐπιστολὴν εἶχεν ἀρχίσαι ἄλλην, ἣν δὲν ἔσχε τὸ σθένος νὰ ἐξακολουθήσῃ.

Ἄμικ ἀριχθεὶς ἐκ Παδοῦης ὅπου ἠναγκάσθη νὰ μείνω περισσότερον ἀφ' ὅσων ἠθελον, ἐξεπλάγχην ἰδὼν τὸ πλῆθος τῶν χωρικῶν οἵτινες ἀναυδοὶ συνωστιζόντο παρὰ τὰς στοὰς τῆς αὐλῆς· τινὲς τούτων ἐκθαμβοὶ μὲ θεώρουν, ἄλλοι δὲ μὲ παρεκάλουν νὰ μὴ ἀναβῶ. Τρέμων ἔσπευσα εἰς τὴν αἵθουσαν, ὅπου αἰφνης εἶδον τὸν πατέρα τῆς Θεοσεσίας ἐν ἀπελπισμῷ κείμενον ἐπὶ τοῦ πτώματος, τὸν δὲ Μιχαὴλ γονυπετῆ καὶ μὲ τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν γῆν. Ἄεν ἠξέυρω πῶς ἔσχον τὴν δύναμιν τοῦ νὰ πλησιάσω καὶ νὰ θέσω τὴν χεῖρα μου ἐπὶ τῆς καρδίας παρὰ τὴν πληγὴν. Ἦτο νεκρὸς, ψυχρὸς. Ἐστείρευσαν τὰ δάκρυά μου, ἐξέλιπεν ἡ φωνή μου, καὶ ἐννεὸς ἐβλεπον τὸ αἷμα ἐκεῖνο, μέχρις οὗ ἤλθεν ὁ ἐφημέριος, εὐθὺς δ' ἔπειτα ὁ χειρουργός, οἵτινες βοηθούμενοι ὑπὸ τινων οἰκειῶν βία μᾶς ἀπέσπασαν τοῦ σκληροῦ θεάματος. — Ἡ Θεοσεσία ἐν τῷ πένθει τῶν συγγενῶν αὐτῆς ἔζησε καθ' ὅλας ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας ἐν θανατηρᾷ σιγῇ. — Τὴν νύκτα συρόμενος συνάδουσα τὸν νεκρὸν τοῦ δυστυχοῦς φίλου μου, ὅστις ὑπὸ τριῶν ἐργατῶν ἐτάφη ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν πιτύων.

ΤΕΛΟΣ.